తలుపులు - తాళాలూ

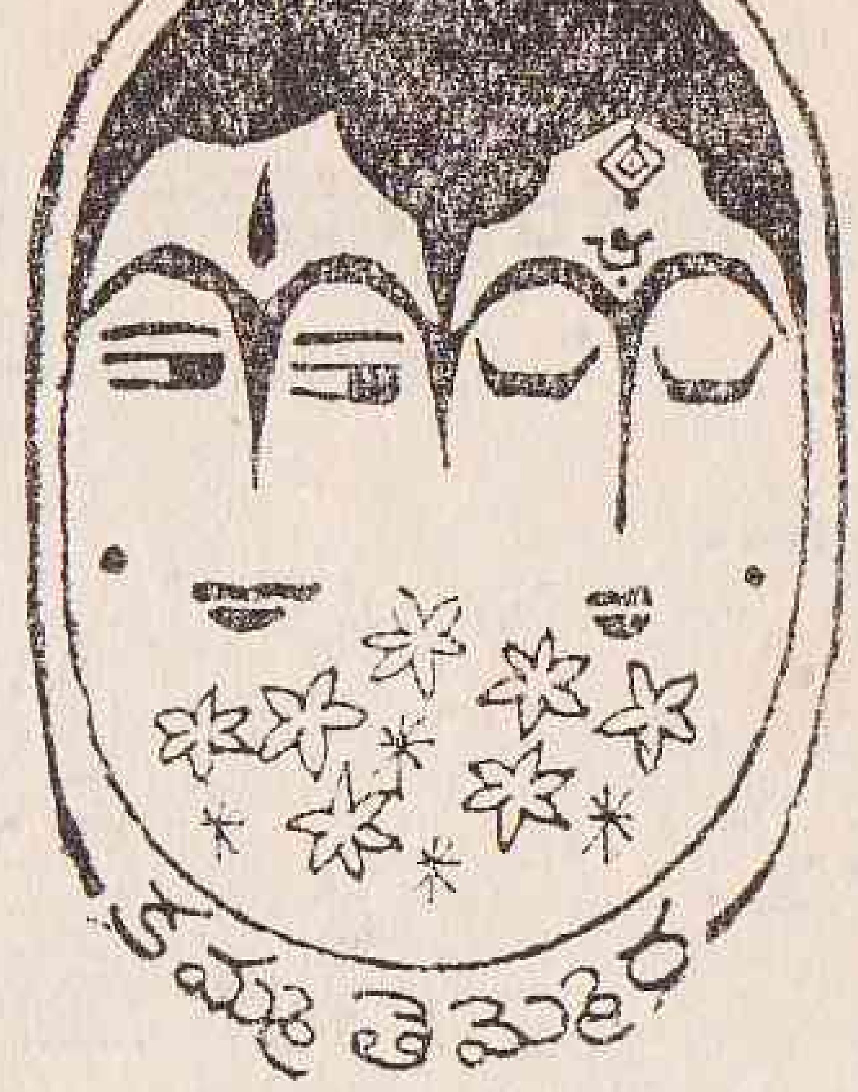

తలుపులు, తాళాలూ అంటే ఎందుకో అయిష్టం నాకు! వెళ్ళినంత దూరం వెళ్ళి యింటి ముంగిట నిల్చునేసరికి ఆ ఇల్లు మూసిన తలుపులతో ప్రత్యక్షమయితే ముఖాన చింతనీళ్ళు చల్లినంత బాధగా ఉంటుంది.

మనుషులు లోపలెక్కడో వుంటారు. పిలిచినా వినిపించదు. తలుపు పైన ముష్టిఘాతాలకు కూడా పూనుకుంటే, యిష్టమున్నా లేకున్నా లేచి వచ్చి తలుపుతీయడం తప్పనిసరి! కానీ ఆ చిరాకూ, ఆ విసుగుదలా దాచుకోవాలంటే దాగేది కాదుగదా. ద్వారానికివతల మనిషి కనిపించిన తర్వాత ముఖాన రంగులు మార్చుకుని ఎంతో కొంత ఆప్యాయత ఒలకబోయడం జరగవచ్చు. కానీ గొంతుపక్కతో నోరు వగరెక్కిపోయిన తరువాత ఎంత పానకమైనా ఏమంత రుచిస్తుంది?

మానవ నాగరికతా చరిత్రలో గృహ నిర్మాణ దశ ఒక అతి ముఖ్యమైన ఘట్టమే కావచ్చు. కాని సరిగ్గా ఆ ఘట్టంలోనే మనిషికి మనిషిపైన అవిశ్వాసం బయల్దేరి వుంటుందని నా అనుమానం! గూళ్ళకుమల్లే, గుహలకుమల్లే యిళ్ళు కట్టుకున్నది చాలక, వున్న కాసంత దారి కడ్డంగా తలుపులు పెట్టుకుని నాలుగు గోడలమధ్య ఖైదీలా నక్కి కూర్చున్న మానవుడు తన దుస్థితికి తానెందుకు దుఃఖించడంలేదో నా కర్థం కాదు. అందులోనూ రాతిగోడలయితే ప్రశస్తమూ! ఇటుకగోడలయితే శ్రేష్ఠమూ! మట్టిగోడలైతే పనికిరావా! దడి కట్టుకుంటే అది ఈసడింపుకు కారణమూ! అంటే ఏమన్న మాట? తన చెరసాలను తానెంత కట్టుదిట్టంగా కట్టుకుంటే మానవుడికంతగా పరువు ప్రతిష్ఠలు లభ్యమౌతున్నా యన్నమాట. కేవలం ఈ కారా

గారవాసాన్ని మాత్రం లెక్కకుతీసుకుని చూస్తే సెంట్రల్‌జైల్లో కాలం గడుపుతున్న ఖైదీకి, బాహ్య ప్రపంచంలో నివసిస్తున్న సభ్యమానవుడికీ పెద్దగా విభేదం కనిపించదు. ఎటొచ్చీ ఒకటి రెండు తేడాలున్న మాట నిజం! లోకంనుంచి తనను వేరుచేస్తున్న తలుపుపైన ఆధిపత్యం లేనివాడు నేరస్తుడు. అలా కాకుండా సభ్య మానవుడు తన తలుపును తాను లోపల నుంచి గడియ పెట్టుకోనూగలడు, బయటినుంచి తాళం వేసుకోనూగలడు.

మనిషికో యిల్లు. ఇంటికో తలుపు. తలుపు కొూక తాళం. తాళాని కొూక తాళంచెవి. మాయల మరాఠీవాడు ఏడు దీవుల కవతలి చిలుకను నమ్ముకున్నట్టుగా, మానవుడు వ్రేలెడంత లేని తాళంచెవిని నమ్ముకోడమే విచిత్రం. తన కుమారుడి ప్రయోజకత్వాన్ని గురించి, తన భార్య రూపాన్ని గురించి మానవు డెలాగైతే చెప్పుకోగూడదో, అలాగే తన తాళంచెవినీ యితరులకు ముట్టజెప్పగూడదని చెబుతుంది లోకనీతి. ఒక్కొక్క చోట తాళంచెవిని నమ్మి పెళ్ళాం చేతికివ్వడంగూడా జరగదు. తాళంచెవుల బరువునుబట్టి వ్యక్తికి హోదా లభిస్తున్న మాటను నేను కాదనను! కానీ అలాగని తాళపుచెవులు అపనమ్మకానికి గుర్తులని చెప్పడానికి మాత్రం నేను సందేహించను. నాది ఆలిఘర్ తాళమని ఒకరు! నాది హస్తినాపురి తాళమని మరొకరు! నా తాళానికి ఏడు లీవర్లని ఒకరు! పదకొండని మరొకరు! అయ్యా, నిజమే కావచ్చు. కానీ అణువునే బ్రద్దలు చేస్తుండగా, విశ్వరహస్యాలనే ఛేదించివేస్తుండగా, యిక నీ తాళాలకు భద్రత ఎక్కడ? శతకోటి దరిద్రాలకు అనంతకోటి ఉపాయాలు వుండనే వున్నాయికదా!

అందుకనే అనంతాకాశమే పైకప్పుగా, విశాల భూవలయమంతా గృహాంగణంగా భావించి హాయిగా ఆనందంగా బ్రతికిన ఆదిమ మానవుడే అదృష్టవంతుడేమో ననిపిస్తుంది. కానయితే తలుపులూ, తాళాలూ లేని స్వేచ్ఛా ప్రపంచంలో బ్రతుకగలిగితే బాగుండునన్నది ఒక ఆదర్శం మాత్రమే! ఆదర్శం అందంగా వుంటుంది. ఆహ్లాదం కలిగిస్తుంది. ఏమైనా

అది ఒక తీయటి కల. కళ్ళు తెరవగానే కల్లగా మారిపోవడం కలయొక్క స్వభావం. ఆపైన కళ్ళకు కొట్టవచ్చినట్లుగా కనిపించేది నిష్ఠురమైన వాస్తవం. మానవుడి ఊహ ఓ నాణెంలాంటిదయితే దాని కొకవైపున బొమ్మలాంటి ఆదర్శంతో బాటుగా, మరోవైపున బొరుసులాంటి వాస్తవం గూడా వుంటుంది. ఆదర్శాన్ని ఆరాధించకపోయినా తప్పులేదుగానీ, వాస్తవాన్ని విస్మరించకూడదు. అందువల్లనే యిది బొమ్మను గురించిన కథ గాదు. మరేమో బొరుసుకు సంబంధించిన ఉదంతం!

చెప్పదలచుకున్నది రంగనాథాన్ని గురించి—

చేయగూడ దనుకున్న పనే చేయవలసి రావడం, కలుసుకోగూడ దనుకున్న వ్యక్తినే కలుసుకోవలసి రావడం - ఇవన్నీ మానవుడిపైన విధి చేసే కుతంత్రాలు. పనిగట్టుకుని యిక రంగనాథాన్ని కలుసుకోగూడ దన్న నిర్ణయానికి నేను రావడం రెండేళ్ళక్రిందటి మాట! కానీ తప్పనిసరి పరిస్థితుల్లో కలుసుకోవలసి వచ్చింది. బస్టాండునుంచీ రంగనాథం యిల్లు ఓ మైలుదూరంలో వుంది. ఇంకా అయిదుగంటల సైరన్ మ్రోగలేదు. హైస్కూలు కుర్రాళ్ళప్పుడే యిళ్ళకు తిరిగి వెళ్తున్నారు. ఉద్యోగులు, విలాసపురుషులు షికారు బయల్దేరడానికైనా యింకా కొంత వ్యవధి లేకపోలేదు! నూటికి తొంభైపాళ్ళు రంగనాథం యింటిదగ్గరే వుండవచ్చునని ఆశించాను మూసివున్న తలుపులు కంటబడేసరికి నా ఆశ సగంమేరకు అడియాసైపోయింది. గ్రుడ్డిలో మెల్లగా తలుపుకు తాళం వ్రేలాడటం లేదు. ఒకవేళ రంగనాథం యింట్లో లేకపోయినా అతడి ఆచూకీ అయినా లభించవచ్చు. పిలిచి చూచాను. తలుపుపైన చేయి జేసుకున్నాను. అయిదు నిమిషాల ఎడతెగని ప్రయత్నానికి ఫలితంగా నోరు నొప్పిపెట్టింది; చేయి స్వాధీనం తప్పింది. గజేంద్రుని మొర సూటిగా వైకుంఠానికే వినిపించగా నా పిలుపు ఆ తలుపు దాటుకుని లోపలి వాళ్ళకు విన్పించకపోవడమే అబ్బురం. వినిపించినా తలుపు తీయగూడదని వాళ్ళనుకుంటే యిక వాళ్ళచేత బలవంతంగా ఆ పని చేయించడానికి నాకు మంత్ర తంత్రాలేవీ తెలియవు. ఇతరుల అవసరాన్ని గుర్తించడానికి నిరాకరించి, తలుపుకు గడియ పెట్టుకుని లోపల

కూర్చుంటే కూర్చున్నారు గానీ, ఆ అవసరం తమకే కలిగినప్పుడు వాళ్ళు తలుపు తెరుచుకుని బయటికి రాకతప్పదు. అందాకా అరుగుపైన్నే బైఠాయించాలన్న నిర్ణయానికి వచ్చాను.

పనిలేకుండా పంచపైన కూర్చునేసరికి వీలు చూచుకున్న మనసు సింహావలోకానికి బయల్దేరింది. రంగనాథానికి సంబంధించిన జ్ఞాపకాలు స్మృతిపథంలో మెరపులా మెరసి మాయమైపోసాగాయి—

* * *

"మా యింటి తలుపులెప్పుడూ నీ కోసం తెరిచే వుంటాయి" అనే వాడు రంగనాథం.

వినీ వినీ వాడుకైపోయిన తరువాత అందులోని వైచిత్రి స్ఫురించ లేదు గానీ మొదటిసారిగా ఆ మాట విన్నప్పుడు నా కాశ్చర్యం కలుగక పోలేదు. తలుపులు పెట్టడంలో ఉద్దేశం ఎల్లప్పుడూ తెరచి వుంచడం కాదు. అలా తెరిచి వుంచినట్టయితే ఎదురుచూచిన వ్యక్తులతో బాటుగా, ఎదురుచూడని ఉపద్రవాలు గూడా కొన్ని యింటిలోపలికి దాపురించవచ్చు. ఈ అనుమానాన్ని కాస్తా బయటికి చెప్పేశానేమో, పకాలున నవ్వేశాడు రంగనాథం!

"భలేవాడివయ్యా శేఖరం! పాటంటే చెవికోసుకుంటానన్న వాడి చేతికి చాకిచ్చి 'ఏదీ కోసుకో చూద్దా'మన్నట్టుంది, నీ సందేహం! తలుపు లెప్పుడూ తెరిచి వుంటాయంటే నీరాక మాకెప్పుడూ ఆనందదాయకమేనని అర్థం. నువ్వేమో పల్లెటూరివాడివి, అరకప్పు మంచి కాఫీ త్రాగాలన్నా ఈ బస్తీకి రాకతప్పదు. నేను వెయ్యిళ్ళ పూజారిని. నువొచ్చిన సమయా నికి నేను యింట్లో వుండవచ్చు, ఉండకపోవచ్చు. మా ఆవిడ నీకు క్రొత్త గాదు. బాయిలర్‌లో బొగ్గులువేస్తే అయిదు నిమిషాల్లో వేడినీళ్ళు సిద్ధం! నువ్వు నా కోసం కాచుకుని కూర్చోడం అనవసరం! నీ పాటున నువ్వు నీ స్నాన పానాలు ముగించి హాయిగా ఈ గదిలో రెస్టు తీసుకో...."

పురుషులందు పుణ్య పురుషులు వేరు మాత్రమేగాదు, అరుదుగూడా! అలాగే మిత్రుల్లోగూడా మనసిచ్చేవాళ్లు, మమకారాలు నెరపేవాళ్ళు అరుదు.

రంగనాథం నాతో కలిసి చదువుకున్నవాడు కాదు. సమ వయస్కుడైనా కాదు. నాకన్నా పదేళ్ళు పెద్దవాడు. ఉబుసు పోకకు ఉద్యోగం లాంటిదేదో చేస్తున్నా ఆ ఉద్యోగానికి అతీతమైన పరపతీ, పలుకుబడి అతనికి సంఘంలో వున్నాయి. దట్టంగా తీగలల్లుకున్న మెట్ట పొలాని కడ్డంగా పరుగెత్తడం ఎంత సులభమో, రామాపురం వీధుల్లో రంగనాథం వెంట బయల్దేరి గమ్యస్థానం చేరుకోడం అంత సులభం! రంగనాథానికీ పరిచితుడో, మిత్రుడో, ఆత్మీయుడో కానివాడు ఆ ప్రాంతంలో వుండడని నా నమ్మకం. నాలాంటి పల్లెటూరి వ్యక్తికి ఆతిథ్య సత్కారాలు నెరపడం ద్వారా అతడాశింపదగిన ప్రయోజమేదీ కనిపించదు. లేదంటే రంగనాథం కట్టుకున్న ఒకానొక గాలి మేడకు నేనొక గోడలా, కాకపోతే ఒక దూలంలా ఉపకరించిన మాట నిజం! రంగస్థల చరిత్రలో ఒక అపూర్వ విప్లవాన్ని సాధించి, దేశం పైన జైత్రయాత్ర సల్పడమే వ్యాపకంగాగల ఒక నాటక సమాజాన్ని తయారు చేయాలన్నది అతడి ఆశయం. రంగనాథం వూహలోనే పుట్టి వూహలోనే అణగారిపోయిన ఆ సంచార నాటక సమాజంలో నాది శాశ్వత సభ్యత్వం. కనిపించినప్పుడల్లా క్రొత్తగా తనకు స్ఫురించిన పథకాలను, విధానాలను వివరించేవాడు రంగనాథం. చెబుతున్న రంగనాథానికి, వింటున్న నాకు ఆ ఆలోచనలు పంచదారకన్నా, పాయసంకన్నా పరమ రుచ్యంగా వుండేవి.

కానీ పగటి కలలన్నీ నెరవేరవచ్చు నన్న పేరాస మాత్రం నాకే కోశానా వుండేది గాదు, కళ కళకోసమే నన్నట్టుగా కలలు కనడంలోనే కొంత ఆనందం వుంది. పెట్టుబడితో అవసరం లేకుండా విరివిగా లభించే ఈ ఆనందాన్ని విడనాడుకోవలసిన అగత్యం నాకు కనిపించలేదు. నాటకాల లాగా, సినిమాలలాగా పగటి కలలుగూడా వినోదంగా కాలక్షేపం చేయడానికి సాధనాలు. రంగనాథం ఈ సత్యాన్ని గమనించినట్టులేదు. తీరని కోరికల అలజడి బుర్రలో తేనెటీగల బృందగానం లాంటిది. దానివల్ల శాంతిమాట దేవు డెరుగు, మనసుకు విశ్రాంతి గూడా లభించదు. భ్రాంతిలో పడి కొట్టుకపోతున్న వాడిలా కనిపించేవాడు రంగనాథం. కల్లోల సాగరంలో ఈదులాడుతున్నవాడి కెదురైన ఏకాంత ద్వీపంలా నేనప్పుడప్పుడు రంగనాథానికి తారసిల్లేవాణ్ణి!

"నువ్వా శేఖరం! రా, కూర్చో-ఇదిగో పార్వతీ! మన శేఖరం వచ్చేశాడు" అంటూ అతడు సంబరంలో తలమునకలై పోయేవాడు. "చూడు శేఖరం! నువ్వొచ్చావు గనుక ఈ రోజు నేను ఆఫీసుకు సెలవు పెట్టడం ఖాయం. మధ్యాహ్నం దాకా బాతాఖానీ, సాయంకాలం షికారు. ఆ పైన సినిమా వుండనే వుంది" అంటూ కార్యక్రమం నిర్ణయించేవాడు. పూటపూటకు ఒక పిండివంటచేయమని భార్యకు పురమాయించేవాడు. అడపా దడపా ఈ అతిథి సత్తముణ్ణి మేపవలసి వస్తున్నందుకు యింటి ఇల్లాలు నొచ్చుకుంటుందేమోనన్న సందేహం నాక్కలుగకపోలేదు. కానీ ఆమెగూడా "వచ్చారా అన్నయ్యా! మీరు రావడమే పదివేలు! మీ పుణ్యమా అని ఈయన కొంతసేపైనా యింటిపట్టున్నే వుంటారు...." అనడంతో నా సందేహం పటాపంచలైంది, రామాపురంవెళ్ళి సాయంకాలానికల్లా తిరి గొస్తానని చెబితే యింటిదగ్గర మావాళ్ళు నమ్మేవాళ్ళు కారు. రామాపురంలో వున్న నా మిత్రుడు అంత సులభంగా నన్ను వదిలి పెట్టడని వాళ్ళకు బాగా తెలుసు.

ఇదంతా గడచిన కథ. రంగనాథం రామాపురంనుంచి జిల్లా ముఖ్య పట్టణానికి కాపురం మార్చడమే నాలుగేళ్ళ క్రిందటిమాట! ఎప్పుడో ఒక ప్పుడు రంగనాథం లోకుల కందరికి దిగ్భ్రమ గలిగించే మహత్కార్యం ఒకటి చేయగలడనైతే నే ననుకున్నానుగానీ, ఉద్యోగానికి రాజీనామాయిచ్చి, పల్లెలో పొలం మమ్ముకుని ఆ డబ్బుతో పట్టణానికి తరలి వెళ్ళగలడని మాత్రం అనుకోలేదు. ఏమి టిలా చేశావని అడిగితే రంగనాథం తేలిగ్గా నవ్వేశాడు. "రామాపురంలో ఏముందోయ్ శేఖరం! ఇక్కడ చూడు-ఎన్ని లారీలు, ఎన్ని మండీలు! ఎంత వ్యాపారం, ఏం కథ! నువ్వు చూస్తూనే వుండు, నాలుగేళ్ళలో అదృష్ట చక్రాన్ని గిర్రున త్రిప్పేస్తాను" అన్నాడు రంగనాథం.

అదృష్టాన్ని పరీక్షించుకోడం కోసం మానవులు ఖండాంతరాలకే పయనం సల్పుతుండగా రంగనాథం పట్టణానికి తరలి వెళ్ళడం గొప్ప తప్పి దమనీ నే నెలా అభిప్రాయ పడగలను? రామాపురం కంటే పట్టణం పది

పన్నెండురెట్లు పెద్దది! అందుకు తగ్గట్టు రంగనాధం జీవిత విధానం గూడా మారింది. పట్టణంలో అతడు కాపురమున్న యింటికి చెల్లించుకుంటున్న అద్దె, రామాపురంలో అతడి నెల జీతంతో సమానం! ఆ యింటి నిండుకూ ఫర్నిచరు. అదనంగా రేడియో! ప్రత్యేకంగా ఆఫీసుగది. ఉదయం అయిదు గంటలకు తలుపు తెరిచింది మొదలు రాత్రి పదికో పదకొండుకో మళ్ళీ తలుపు మూసేదాకా ఎడతెగని మిత్రసందోహం. అంతులేని చర్చలు; చర్చల కనుపానంగా ప్రక్కన్నేవున్న హోటల్లోనుంచి పానీయాలు, వాటి కనుబంధంగా బంకులోనుంచీ కిళ్ళీలు, సిగరెట్లు-రంగనాధం పని మోతగా వుంది. పట్టణంలో కాపురంపెట్టిన క్రొత్తలో నేను రంగనాధాన్ని నాలుగైదుసార్లు కలుసుకున్నాను. కలుసుకున్న ప్రతిసారీ నాకు రూఢిగా అవగతమైన విషయమొక్కటే! పాపం, రంగనాధానికొక క్షణమైనా తీరిక లభించడంలేదు. తనకోసమని యింత దూరంనుంచీ నేను వెళ్తే 'రావోయ్ శేఖరం! ఇదేనా రావడం? అంతా క్షేమమే కదూ! కూర్చో' అంటూ పొడిపొడిగా నాలుగు మాటలు వల్లించి అతడు మళ్ళీ మిత్రులతోకలిసి యిష్టాగోష్ఠిలో నిమగ్నుడైపోయేవాడు. అప్పటికి నాకేదో నిరాదరణ జరిగిపోయిందని గాదు నేను చెప్పడం! ఆదరణ వెలగకాయలో గుజ్జులాంటిది. కాయ లోపలికి గుజ్జు యిలా వచ్చిందనిగానీ, కరిమ్రింగిన తరువాత అది ఇలా మాయమైందనిగానీ ఎవరూ చెప్పలేరు. ఒకప్పుడొక చోట అయాచితంగా లభించిన ఆదరం మరొకప్పుడు అదేచోట ఆశించినా లభించకపోవడం సంభవమే! పోగా నాలాంటి దారంటవెళ్ళే దానయ్యల నందరినీ రంగనాధం ఆదరిస్తూ కూచోవాలన్న అత్యాశగూడా నాకు లేదు. ఎటొచ్చీ నా కొక్కటే సందేహం! రంగనాధం ఆశయం అదృష్ట చక్రాన్ని గిర్రున త్రిప్పడమే ననుకుందాం. కానీ అతడు తన ఆశయ సాధనకోసం తీవ్రంగా కృషిచేస్తున్న సూచనలు కానరావడంలేదు. మాటలవల్ల మామిడికాయలే రాలవు - ఇక అదృష్ట చక్రం తిరగడం ఎలా సాధ్యం?

చొప్పదంటు ప్రశ్నలేస్తే పంతులుగారికి కలిగే చిరాకు ఎలాంటిది? నా సందేహాన్ని విన్నప్పుడు రంగనాధానికి సరిగ్గా అలాంటి సందేహమే కలి

గింది. "నీకు తెలియదోయ్ శేఖరం! నిమిషాల్లో వందలార్జించే అవకాశా లెన్నో యిక్కడున్నాయి. ఆ లోగా కొన్ని దుబారా ఖర్చులకు మనం వెను కాడ గూడదు. వీలయినంత త్వరగా ఓ లారీ కొనాలనుకుంటున్నాను. అదృష్టం కలిసొస్తే అనతికాలంలో ఒక్క లారీయే పది లారీలవుతుంది...." అన్నాడు రంగనాథం.

"ఏమౌతుందో ఏమిటో! ప్రస్తుతానికి నేనీ రామందాడితో వేగలేక పోతున్నాను. మీ రింట్లో వుంటే తెలిసిన పాటే. మాటల గోలతో వెకిలి నవ్వులతో పైకప్పు ఎగిరిపోతుంది. మీరింట్లో లేకపోతే యిక సరేసరి. రెండు నిమిషాల కొకసారి తలుపు తెరవాలి. 'ఇంట్లో లేరు. బజారుకు వెళ్ళారు. కొంతసేపట్లో వచ్చేస్తారు' అంటూ వివరాలు చెప్పి, యిలా యింటిలోపలికి వస్తానో లేదో మళ్ళీ తలుపుపైన చప్పుడు...."

"చూచావా శేఖరం! ఇదీ వరస. ఈ రోదన భరించలేక నేను దీని కొక ఉపాయం కనిపెట్టేశాను. ఉండు పార్వతీ, తెస్తానుండు" అంటూ గది లోకి వెళ్ళాడు రంగనాథం.

నివ్వెరపడిపోయినట్టుగా అక్కడే నిల్చుండిపోయింది రంగనాథం భార్య. నేనూ యించుక ఆశ్చర్యంతో గది గుమ్మంవైపు చూస్తున్నాను. మూరెడు పొడుగు యినుప రేకొకటి చేతబట్టుకుని రంగనాథం హాల్లోకి వచ్చాడు. రేకుపైన యిత్తడితో పోతబోసిన రంగనాథ నామాక్షరాలు మిల మిలా మెరసిపోతున్నాయి. పేరుకు చివర రెండు అరలున్నాయి. జరప డానికి వీలున్న రేకుముక్క మూలంగా ఆ రెండింటిలో ఒక అర ఎప్పుడూ మూసుకునే వుంటుంది.

"ఇదేమిటో తెలుసా పార్వతీ! ఇన్-అవుట్ బోర్డన్నమాట! 'ఇన్' బయటికి కనిపిస్తే నేనింట్లోనే వున్నట్లు. 'అవుట్' కనిపిస్తే నేను బయటికి వెళ్ళినట్లు. ఇకపైన దీన్నిలా గదిలో దాచిపెట్టను. సింహద్వారాని కవతల గోడకు తాపడం చేస్తాను. ఎవరొచ్చినా దీనిపై నొకసారి చూచి నేనింట్లో లేనని తెలిస్తే చక్కా తిరుగుదారిబట్టి వెళ్ళిపోతారు."

"ఏమిటో బాబూ! వాళ్ళంతటితో తృప్తిపడి వెళ్ళిపోతారని నాకు మాత్రం నమ్మకంలేదు" అంది రంగనాథం భార్య.

నామట్టుకు నాకుమాత్రం ఆ సమస్యను పరిష్కరించడానికి అంతకు మించిన వుపాయం వుండదనిపించింది. కానీ, ఆ బోర్డు తగిలించిన వేళా విశేష మేమిటో గానీ ఎప్పుడు వెళ్ళినా, ఎన్నిసార్లు వెళ్ళినా రంగనాథం యింట్లో ఉండేవాడు కాదు. అసలు నేను పట్టణానికి వెళ్ళే అవకాశాలే చాలా తక్కువ. అరుదుగా వెళ్ళినప్పుడు రంగనాథం తన యింటి గోడకు తగిలించిన బోర్డుపైన పొరబాటుగానయినా 'యిన్' అన్న సంకేతం కనిపించేది కాదు. చివరికోసారి రంగనాథం యోగక్షేమాలను, వ్యాపార పరిస్థితులను తెలుసుకోగోరి పల్లెనుంచీ ఒక జాబు వ్రాసి చూచాను! పది రోజుల్లో ప్రత్యుత్తరం వచ్చింది.

"డియర్ శేఖరం! నువ్వింత వెర్రిబాగులవాడివని అనుకోలేదు. నేనేదో మిత్రుల బెడదనుంచి తప్పుకోడానికని మా యింటి గోడకొక బోర్డు తగిలించుకుంటే దాన్ని శిలాశాసనంగా విశ్వసించడం నీ పొరపాటు. అవునంటే కా దనిలే, కాదంటే అవు ననిలే అన్న విరుద్ధ వ్యాఖ్యానం బహుశా నీకు తెలిసివుండదు. నీలాంటి వాళ్ళ కోసం మరో ఉపాయం కనిపెట్టాను. మా యింటికిప్పుడు ఓ ఫోనుగూడా వుంది. బస్‌స్టాండు దగ్గర నుంచీ నువ్వొక ఫోనులోనుంచీ వాకబు చేసి నేనింట్లో వున్నదీ లేనిదీ తెలుసుకోవచ్చు. ఒకవేళ నేనింట్లో లేకపోతే నువ్వు నాకోసం అంత దూరం నడిచి రావలసిన శ్రమ తప్పుతుంది. వచ్చిన తరువాత ఇప్పుడు తలుపు బాదవలసిన అవసరం గూడా నీకేర్పడదు. బైటనుంచి ఓ బటన్ అదిమితే చాలు, ఇంట్లో ఓ గంట మ్రోగుతుంది."

యాత్రాదర్శనిలో బదరీనాథ్, కేదారినాథ్ యాత్రల్నిగురించి చదివాను. తన యింట్లో వుండగా రంగనాథాన్ని కలుసుకోవడం అంతకంటే సులభం కాదేమోనన్న భ్రమ కొద్దినిమిషాలపాటు నన్నావహించింది. ఐనా క్రొత్తగా అమల్లోకి వచ్చిన టెలిఫోను తోడ్పాటును సైతం నేను విడనాడదలచుకోలేదు. బస్‌స్టాండుదగ్గర టెలిఫోను సౌకర్యాలున్న మండీలు దండిగా

The purpose of Sekharam's calls are not made clear

వున్నాయి. ఒకసారి పట్టణం వెళ్ళినప్పుడు ఒక మండీలోనుంచీ రంగనాథానికి ఫోను చేశాను.

బదులు పలికిన కంఠం నాకు పరిచితమైనదిగాదు.

"ఎవరండీ శీతలమా! ...అబ్బే, వినిపించడం లేదండీ! శేఖరమన్నమాట!....పల్లెనుంచీ వచ్చారా-మంచి పనే చేశారు! అయ్యగారికోసమా? అరరే, ఆయన వూళ్ళో లేరే! ఎక్కడికెళ్ళా రంటారా, ఏమో ఎలా చెప్పగలం! నెల్లూరో, గుంటూరో, తెనాలో చెప్పలేం! ఎప్పుడొస్తా రంటారా? అది మీ అదృష్టం. వస్తే రాత్రికే రావచ్చు. లేదా నాలుగురోజులు ఆలస్యం కావచ్చు...."

ఫోను క్రింద పెట్టేశాను. బజార్లో పని చూచుకుని హోటల్లో భోజనం చేసి, ఓ సినిమాకు వెళ్ళి కూర్చున్నాను. అర్ధరాత్రి సమయానికి యింటర్వెల్లో దీపాలు వెలిగాయి. తేనీరు సేవించి వద్దామని స్టాలు దగ్గరికి వెళ్తుండగా, మేడ మెట్లు దగ్గర సిగరెట్టు కాల్చుకుంటూ కనిపించాడు రంగనాథం.

"నువ్వు నువ్వేనటయ్యా రంగనాథం! సాయంకాలం నేను ఫోను చేసినప్పటికి నువ్వింట్లో లేవు. ఎప్పుడొచ్చినట్టు? రాగానే యిలా సినిమాకెందుకు వేంచేసినట్టు!" అంటూ నా ఆశ్చర్యం నేను వెళ్ళబోసుకున్నాను.

"మామూలుగా నౌకరు కుర్రాడు అలాగే చెబుతుంటాడు" అంటూ ముసిముసి నవ్వులు ఒలకబోశాడు రంగనాథం.

నౌకరు కుర్రా డలా చెప్పినందుకు గాదు నాకు విచారం. వాడలా చెప్పడం రంగనాథానికి హితవుగానే వున్నట్టుంది. జరిగిన పొరపాటుకు ఈ పెద్దమనిషి లాంఛనంగానయినా విచారం ప్రకటించడం లేదు. బుర్రకు సమ్మెటపెట్టు తగిలినట్టుగా నా బుద్ధి మొద్దుబారి పోయింది. సినిమా పూర్తయ్యేదాకా నోట మాట పెగిలింది కాదు.

కానీ రంగనాథంలో వచ్చిన మార్పును గురించి విపరీతంగా ఆలోచించి బుర్రను పాడు చేసుకోవలసిన అవసరం నాకు కనిపించలేదు. గడ

చిన రెండేళ్ళలో నేను దాదాపుగా అతణ్ణి గురించి తలపెట్టడమే మానేశాను. అంతరాంతరాల్లో యిక మీదట నా అంతట నేనుగా రంగనాథాన్ని కలుసు కునే ప్రయత్నాలు చేయగూడదన్న నిర్ణయానికి గూడా వచ్చాను. అంతా మన మనుకున్నట్టే జరిగితే యిక ఈ ప్రపంచ నాటకం రక్తి కట్టదేమో! ఇన్నాళ్ళ కిన్నాళ్ళకు మళ్ళీ రంగనాథంతో పని బడింది. కాని యీసారి నేను టెలిఫోను, కాలింగ్ బెల్ మొదలైన ఉపకరణాలను నమ్మదలచుకో లేదు. స్వయంగా నా కళ్ళనే నమ్మదలుచుకున్నాను.

తరువాతి కథ మీకు తెలిసిందే: వచ్చి చూచేసరికి మిత్రులేకాదు సరి కదా చీమలు దోమలులాంటి క్రిమికీటకాలు చొరబడడానికైనా వీల్లేకుండా, తలుపు, కిటికీలు బంధింపబడి వున్నాయి. గోడపైన బోర్డుగానీ, బటన్ గానీ కనిపించటం లేదు. అరుగుపైన కూలబడి పదిహేను నిమిషాలు వేచి చూశాను. వేసిన తలుపు వేసినట్టే వుంది.

ఆ క్షణాన నాకు - లోకానికీ రంగనాథానికి మధ్య పెనుఘాతంలా నిలిచి వున్న ఆ తలుపుపైన పట్టరానంత కోపం వచ్చింది. బలం కొద్దీ నాలుగు పిడిగుద్దులు ప్రసాదించి దాన్ని బ్రద్దలు చేసేయాలన్నంత ఉక్రోషం గూడా కలిగింది. భావ ప్రకోపానికే గనుక బలం వుంటే నా కోపతాపాలకే ఆ తలుపు నుగ్గునూచమైపోయి వుండవలసింది. అంతపని జరగలేదు గానీ ఆతిధ్యం లభించనందుకు కినిసి కాశీనగరాన్ని శపించబోతున్న దూర్వాస మహర్షికి అన్నపూర్ణ ప్రత్యక్షమైనట్లుగా తటాలున తలుపు తెరుచుకుంది.

"మీరా అన్నయ్యా! ఇంకా ఎవరో అనుకున్నాను. కూచుందురు గానీ లోపలికి రండి" అంది రంగనాథం భార్య.

అలాగైతే పది నిమిషాలకు మునుపు నేను తలుపుతట్టడం ఈమెకు వినిపించిం దన్నమాట !

"ఈ మధ్య మనుషులు రావడం మరీ ఎక్కువైపోయింది. వచ్చిన వాళ్ళకు బదులు చెప్పలేక ప్రాణాలు పోతున్నాయి. ఏమని చెప్పుకో నన్నయ్యా! నా అవస్థ ఆ భగవంతునికే ఎరుక!"

నిజమే గావచ్చు. సమాజంలో అంతస్థు పెరిగినకొద్దీ మనుష లతో బెడదగూడా పెరుగుతుంగి. గొప్పవా డంటూ ఒక డుంటే అతనికీ

ఒక వందమందైనా ప్రక్కవాళ్ళుండడం లోక సహజం! ఒక విధంగా అది గర్వకారణం గూడా! ఆ మాటే పార్వతమ్మతో చెబుదామనుకున్నాను. చెప్పకపోవడమే మంచిదైంది!

ఆమె చెప్పుకపోతోంది:

"నెల రోజులయింది ఈయన ఊరు విడిచివెళ్ళి! ఎక్కడికి వెళ్లారో తెలియదు. వ్యాపార సాపారాలు కట్టిపెట్టి ఆరు మాసాలయింది. ఊరిలో ఎవరెవరికి ఎక్కడెక్కడ ఎన్నెన్ని అప్పులున్నాయో తెలియదు. చిల్లరం గడివాడు రెండు వందల దాకా లెక్క చెబుతున్నాడు. ఇంటద్దె నాలుగు మాసాలుగా బకాయి. గంట కొకరుగా, అరగంట కొకరుగా అప్పులవాళ్ళు యింటిపై కొస్తున్నారు. తలుపుపైన సవ్వడి వినిపిస్తే గుండె జల్లుమం టుంది. పగటివేళ నాకెలాగో గడచిపోతుంది. ప్రొద్దు పోయి చీకటి పడితే ఈ లంకంత యింట్లో నా నీడే నన్ను భయపెడుతుంది. పులిమీద పుట్ర లాగా ఈ ఎలక్ట్రిసిటీ వాళ్ళొకరు. రెండు నెలలుగా బిల్లు చెల్లించ లేదేమో. ఎప్పుడెప్పుడు లోపలి కొచ్చి ఈ ఫ్యూజు కాస్తా వూడలాక్కొని వెళ్ళిపోదామా అని చూస్తున్నారు! ఈ యింట్లో రాత్రయ్యేసరికి దీపాలు గూడా వెలుగకపోతే యిక నా గతేమవుతుందో నాకేమీ తెలియడం లేదు...."

ఆ పరిస్థితిలో నాలుగు ఓదార్పు మాటలు చెప్పడంకన్నా నేను చేయ గలిగిం దేమీ లేకపోయింది. సెలవు తీసుకుని బయటికి వస్తూ తలుపు వైపొకసారి చూచాను. ఎందుకో ఉన్నట్టుండి దానిపట్ల నాకు గౌరవభావం కలిగినట్లు తోచింది.

ఎందుకని నన్ను నేనే ప్రశ్నించుకున్నాను. ప్రశ్నకు సమాధానంగా నా వెనుకవైపున రంగనాథం భార్య తలుపు మూసి గడియ పెట్టుకుంటున్న చప్పుడు వినిపించింది!

Sophistry of city life and its false promises.